

V Bruselu dne 13.3.2017
COM(2017) 58 final

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

**o povinném uvádění seznamu složek a výživových údajů na etiketách alkoholických
nápojů**

OBSAH

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU A RADĚ

o povinném uvádění seznamu složek a výživových údajů na etiketách alkoholických nápojů

1.	Úvod.....	3
2.	Historické souvislosti	4
3.	Právní rámec EU pro označování alkoholických nápojů	4
3.1	Nařízení (EU) č. 1169/2011	4
3.2	Jiná ustanovení EU o označování alkoholických nápojů.....	5
4.	Právní předpisy členských států, situace na mezinárodní úrovni a ve třetích zemích .	6
4.1	Členské státy	6
4.2	Mezinárodní organizace a třetí země	6
5.	Povědomí a zájem spotřebitelů	7
6.	Zúčastněné strany.....	8
7.	Výzvy k akci	11
7.1	Světová zdravotnická organizace.....	11
7.2	Evropský parlament a Rada	11
7.3	Konzultace odborníků členských států vedené Komisí	12
8.	Závěry	12

1. Úvod

Tato zpráva je odpovědí na povinnost uloženou Komisi podle čl. 16 odst. 4 nařízení (EU) č. 1169/2011¹ o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (dále jen „nařízení“). Uvedené ustanovení vyjímá alkoholické nápoje, jejichž obsah alkoholu je vyšší než 1,2 % objemových, z uvádění povinného seznamu složek a výživových údajů a uvádí, že Komise vypracuje zprávu a zaměří se na to, zda by se měl v budoucnu na alkoholické nápoje vztahovat zejména požadavek na uvádění informací o energetické hodnotě, a na důvody pro možné výjimky, s ohledem na potřebu zajistit soulad s jinými příslušnými politikami Unie. V této souvislosti Komise zváží, zda by nebylo vhodné navrhnout definici pojmu „alkoholické limonády“.

Nařízení vymezuje základ pro vysokou úroveň ochrany spotřebitele ve vztahu k informacím o potravinách, a tím zaručuje, že etikety na potravinách neuvádějí spotřebitele v omyl a že spotřebitelé mohou činit informovaný výběr. Seznam složek a výživové údaje patří mezi klíčové údaje, které tento informovaný výběr umožňují.

Zatímco výživové označování může sehrát určitou roli při prosazování umírněnější konzumace alkoholu, otázka uvádění seznamu složek a výživových údajů na etiketách alkoholických nápojů je v této zprávě zkoumána z hlediska spotřebitelských informací o označení a vlastnostech potravin.

Tato zpráva vychází z postojů k označování alkoholických nápojů, které různé zúčastněné strany vyjádřily před přijetím nařízení a po něm.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1169/2011 ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 a (ES) č. 1925/2006 a o zrušení směrnice Komise 87/250/EHS, směrnice Rady 90/496/EHS, směrnice Komise 1999/10/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/13/ES, směrnice Komise 2002/67/ES a 2008/5/ES a nařízení Komise (ES) č. 608/2004 (Úř. věst. L 304, 22.11.2011, s. 18).

2. HISTORICKÉ SOUVISLOSTI

Zvláštní režim pro alkoholické nápoje nepochází ze zmíněného nařízení.

Pokud jde o seznam složek, otázka sahá zpět k prvnímu obecnému právnímu předpisu o označování², který byl přijat na úrovni EU, v němž se stanoví, že „v případě nápojů obsahujících více než 1,2 % (obj.) alkoholu stanoví Rada na návrh Komise do 22. prosince 1982 pravidla pro označování složek“.

Aby této žádosti vyhověla, Komise v letech 1982³ a 1992⁴ předložila návrhy, ale Rada nemohla s žádným z těchto návrhů souhlasit. Komise následně předložila nový návrh v únoru 1997⁵ a ten byl v prosinci 2002 konečně zařazen do programu pracovní skupiny Rady. Na tomto zasedání většina členských států souhlasila s tím, že uvádění složek alkoholických nápojů na etiketách by mělo být více sladěno s přepracovanými obecnými pravidly označování.

Ačkoli se zvláštní požadavky EU⁶ na označování složek, které mohou vyvolávat alergie nebo nesnášenlivost, vztahovaly také na alkoholické nápoje, v návaznosti na tyto diskuse nebyla zavedena žádná pravidla pro obecné označování složek alkoholických nápojů.

Podle návrhu nařízení o informacích o potravinách pro spotřebitele, předloženého Komisí, se na alkoholické nápoje včetně alkoholických limonád (míchané alkoholické nápoje, např. směs nealkoholického nápoje a lihoviny) vztahoval požadavek, aby se na etiketách povinně uváděl seznam složek a výživové údaje, výjimkou bylo pivo, víno a lihoviny⁷. Z podnětu Evropského parlamentu byla tato výjimka rozšířena na všechny alkoholické nápoje a přijaté nařízení od Komise vyžaduje, aby předložila stávající zprávu.

3. PRÁVNÍ RÁMEC EU PRO OZNAČOVÁNÍ ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ

3.1 Nařízení (EU) č. 1169/2011

Nařízení zachovává povinný seznam složek⁸ a od 16. prosince 2016 zavádí povinnost uvádět výživové údaje (energetická hodnota a množství tuků, nasycených mastných kyselin, sacharidů, cukrů, bílkovin a soli)⁹. Na alkoholické nápoje se uvedená ustanovení nevztahují.

² Směrnice Rady 79/112/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy za účelem prodeje konečnému spotřebiteli (Úř. věst. L 33, 8.2.1979, s. 1–14).

³ Návrh směrnice Rady, kterým se mění směrnice 79/112/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy za účelem prodeje konečnému spotřebiteli (KOM(82) 626 v konečném znění).

⁴ Návrh směrnice Rady, kterým se mění směrnice 79/112/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (KOM(91) 536 v konečném znění).

⁵ Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění směrnice 79/112/EHS o sblížení právních předpisů členských států týkajících se označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy (KOM(97) 20 v konečném znění).

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/89/ES ze dne 10. listopadu 2003, kterou se mění směrnice 2000/13/ES, pokud jde o uvádění složek přítomných v potravinách (Úř. věst. L 308, 25.11.2003, s. 15–18).

⁷ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o poskytování informací o potravinách spotřebitelům (KOM(2008) 40 v konečném znění).

⁸ Článek 19 nařízení (EU) č. 1169/2011 uvádí výčet určitých potravin, u nichž se nevyžaduje uvedení seznamu složek, např. u nekrájeného čerstvého ovoce a zeleniny, syčených vod, v jejichž označení je uvedeno, že jsou syčené, a u kvasných octů, pokud pocházejí výhradně z jediné základní suroviny a pokud do nich nebyly přidány žádné jiné složky.

⁹ Příloha V nařízení (EU) č. 1169/2011 obsahuje seznam potravin, které jsou osvobozeny od požadavku na povinné výživové údaje. Obsahuje výrobky, u nichž spotřebitelé znají výživovou hodnotu, např. sůl a nezpracované potraviny, např. ovoce a zeleninu. Také obsahuje výrobky konzumované v malém množství a/nebo bez významného výživového dopadu, např. byliny a koření, kávu a čaj. Další osvobozenou kategorií potravin jsou potraviny, včetně řemeslně vyrobených potravin, dodávané výrobcem v malých množstvích přímo konečnému spotřebiteli nebo do místních

Pokud jde o seznam složek, stejně jako v předchozím právním předpise se na alkoholické nápoje vztahuje článek 21 o označování určitých látek nebo produktů vyvolávajících alergie nebo nesnášenlivost. Spotřebitelé jsou tudíž informováni, je-li v alkoholických nápojích přítomna látka nebo produkt, které podle přílohy II nařízení představují nejběžnější alergeny, např. siřičitany přidávané do vína. Avšak jiné složky potravin, u nichž společní normotvůrci neuvažovali o tom, že je třeba je uvést v seznamu látek, které by mohly vyvolat alergické reakce u určitých skupin spotřebitelů, v příloze II nařízení nejsou, a proto by kvůli nepřítomnosti seznamu složek nebyly uvedeny na etiketě alkoholických nápojů. Ačkoli neexistuje žádný požadavek, aby byly na alkoholických nápojích uváděny jejich složky, provozovatelé potravinářských podniků mohou tyto informace poskytovat spotřebitelům dobrovolně. V souladu s článkem 36 tyto informace musí vyhovovat ustanovením, která upravují povinné uvádění složek.

Článek 41 nařízení umožňuje členským státům, aby až do přijetí harmonizovaných předpisů EU zachovaly vnitrostátní opatření pro uvádění složek alkoholických nápojů.

Pokud jde o výživové označování, 42. bod odůvodnění nařízení povzbuzuje provozovatele potravinářských podniků k tomu, aby dobrovolně uváděli informace, jež jsou součástí výživových údajů, u potravin jako alkoholické nápoje, u nichž by mělo být možné uvádět pouze omezené prvky výživových údajů. Za tímto účelem nařízení umožňuje, aby byly dobrovolné výživové údaje na alkoholických nápojích omezeny na energetickou hodnotu.

Příloha XIV nařízení stanoví převodní faktory pro výpočet energetické hodnoty. Energetická hodnota alkoholu se vypočte za použití převodního faktoru 29 kJ/g, což odpovídá hodnotě 7 kcal/g.

Ustanovení čl. 9 písm. k) nařízení vyžaduje, aby se u nápojů s obsahem alkoholu vyšším než 1,2 % objemových povinně uváděl skutečný obsah alkoholu v procentech objemových, což je povinný údaj, který vyžadoval již předchozí právní předpis¹⁰.

3.2 Jiná ustanovení EU o označování alkoholických nápojů

Nařízení (EU) č. 1308/2013¹¹ stanoví vyčerpávající seznam technických norem, které plně pokrývají všechny enologické postupy, výrobní metody a způsoby obchodní úpravy a označování vín. Uvedené nařízení popisuje látky, které budou pravděpodobně použity ve výrobním procesu, a podmínky jejich použití, a to prostřednictvím pozitivního seznamu enologických postupů a ošetření.

Právní předpis EU stanoví¹², že pokud je v označení lihoviny uvedena surovina použitá k výrobě lihu zemědělského původu, musí být každý použitý líh zemědělského původu uveden v sestupném pořadí podle použitého množství. Uvedený právní předpis rovněž reguluje uvádění doby zrání, pojem „směska“ a zeměpisná označení.

maloobchodů přímo zásobujících konečného spotřebitele. Do této kategorie mohou spadat alkoholické nápoje, které jsou za těchto podmínek uváděny na trh.

¹⁰ Směrnice Komise 87/250/EHS o uvádění obsahu alkoholu v procentech objemových na etiketách alkoholických nápojů určených k prodeji konečnému spotřebiteli (Úř. věst. L 113, 30.4.1987, s. 57).

¹¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1308/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se stanoví společná organizace trhů se zemědělskými produkty a zruší nařízení Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 672).

¹² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin (Úř. věst. L 39, 13.2.2008, s. 16).

Aromatizovaná vína, aromatizované vinné nápoje a aromatizované vinné koktejly¹³ musejí vyhovovat normám týkajícím se výroby a složení a také zvláštním požadavkům na označování ohledně označení při prodeji a povahy alkoholu, tedy suroviny použité k výrobě alkoholu.

Je zakázáno uvádět na alkoholických nápojích zdravotní tvrzení a jediná povolená výživová tvrzení jsou ta, která se zmiňují o nízkých úrovních alkoholu a snížení obsahu alkoholu a energie¹⁴. Je-li takové výživové tvrzení učiněno, vyžadují se výživové údaje.

4. PŘÁVNÍ PŘEDPISY ČLENSKÝCH STÁTŮ, SITUACE NA MEZINÁRODNÍ ÚROVNI A VE TŘETÍCH ZEMÍCH

4.1 Členské státy

V této zprávě jsou uvedeny pouze legislativní podněty členských států, které se týkají seznamu složek a výživových údajů.

Některé členské státy (Česká republika, Finsko, Chorvatsko, Irsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Německo, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko a Řecko) zachovaly nebo přijaly vnitrostátní opatření, jimiž ukládají dodatečné požadavky na označování u složek nebo určitých složek alkoholických nápojů nebo na označování určitých alkoholických nápojů.

Pokud jde o výživové údaje, Rakousko vyžaduje, aby bylo u určitých vinařských produktů na etiketě uvedeno množství cukru. Pokud jde o výživové údaje, přestože nařízení (EU) č. 1169/2011 nestanoví stejnou pružnost ohledně vnitrostátních opatření jako v případě seznamu složek, Rumunsko¹⁵ a Irsko¹⁶ v rámci oznamovacího postupu stanoveného směrnicí (EU) č. 2015/1535¹⁷ oznámily návrh právního předpisu, který vyžaduje, aby se na etiketách alkoholických nápojů uváděly výživové údaje.

4.2 Mezinárodní organizace a třetí země

Na mezinárodní úrovni norma kodexu Codex Alimentarius pro označování balených potravin¹⁸ neosvobozuje alkoholické nápoje od povinnosti uvádět seznam složek.

Podle obecných zásad ke Kodexu pro nutriční označování¹⁹ by výživové údaje měly být povinné vždy kromě případů, kdy vnitrostátní situace uvedení takových údajů nepodporuje. Určité potraviny lze osvobodit například proto, že jsou nevýznamné z hlediska výživy či stravy nebo jsou v malém balení.

V řadě třetích zemí, např. ve Spojených státech, v Brazílii, Číně, Indii, Kanadě, Mexiku, na Novém Zélandu, v Rusku a ve Švýcarsku se v případě některých alkoholických nápojů musí uvádět seznam složek.

¹³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 251/2014 ze dne 26. února 2014 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení aromatizovaných vinných výrobků a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 1601/91 (Úř. věst. L 84, 20.3.2014, s. 14–34).

¹⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1924/2006 ze dne 20. prosince 2006 o výživových a zdravotních tvrzeních při označování potravin, Úř. věst. L 404, 30.12.2006, s. 9–25.

¹⁵ Odkaz v Informačním systému technických předpisů (TRIS): 2014/611/RO.

¹⁶ Odkaz v Informačním systému technických předpisů (TRIS): [2016/42/RO](#).

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/1535/ES ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti (Úř. věst. L 241, 17.9.2015, s. 1).

¹⁸ Obecná norma pro označování balených potravin CODEX STAN 1-1985, poslední revize v roce 2010.

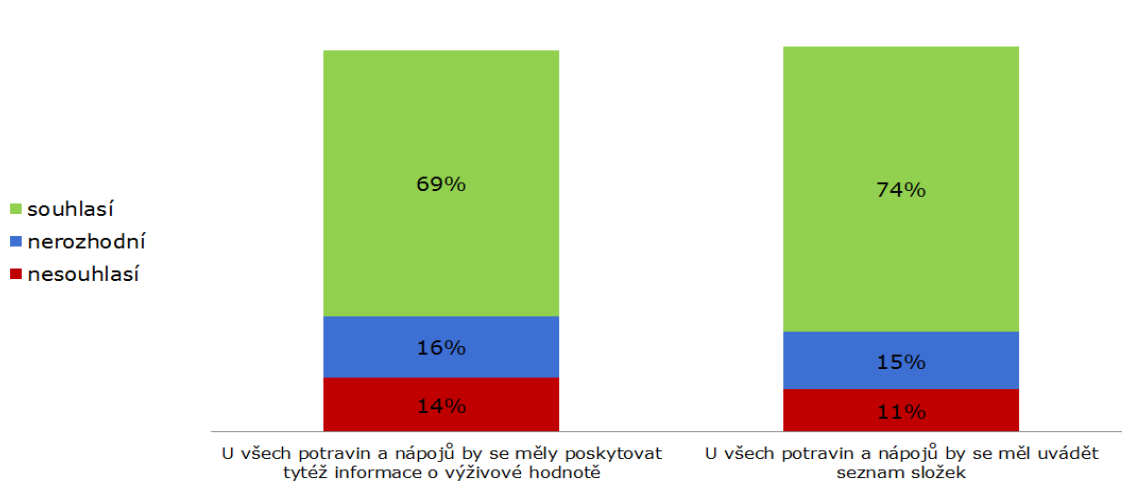
¹⁹ Obecné zásady ke Kodexu pro nutriční označování, CAC/GL 2-1985, poslední revize v roce 2013.

5. POVĚDOMÍ A ZÁJEM SPOTŘEBITELŮ

V rámci studie zadané Komisí, která se zabývá tím, jaký dopad mají informace o potravinách na rozhodování spotřebitelů²⁰, bylo zkoumáno chování spotřebitelů ve vztahu k informacím na alkoholických nápojích. Poté, co byli informováni o obsahu energie v alkoholických nápojích, jako je pivo, víno a lihoviny, byl 2031 respondentům z 8 členských států položen dotaz, jaké ideální informace by podle nich měly být v budoucnosti uváděny na alkoholických nápojích. Téměř polovina (49 %) účastníků prohlásila, že by na alkoholických nápojích měly být uvedeny informace o jejich energetické hodnotě, a 16 % tvrdilo, že na základě těchto informací hodlá omezit konzumaci alkoholu.

Podle studie²¹ provedené v roce 2014 a zadané sdružením pivovarů mají spotřebitelé omezené povědomí o informacích o výživové hodnotě a o složkách alkoholických nápojů. Cílem studie bylo poskytnout reprezentativní přehled tím, že bylo v jejím rámci osloveno téměř 5 400 respondentů v šesti členských státech. Výsledky této studie ukazují, že spotřebitelé mají nedostatečné povědomí o obsahu sacharidů, kalorií a tuku u různých druhů alkoholických nápojů, které byly předmětem studie (pivo, víno a lihoviny) a o různých složkách, které lze použít při jejich výrobě. Jak je znázorněno na obrázku 1, studie také prokazuje, že spotřebitelé mají velký zájem o to, aby jim byly o alkoholických nápojích poskytovány stejné informace o složkách a výživových údajích, jaké jim jsou v současnosti poskytovány o jiných potravinách a nápojích.

Obr. 1: Zájem o stejné informace o výživové hodnotě a složkách u všech potravin a nápojů bez ohledu na to, zda obsahují alkohol, či nikoli

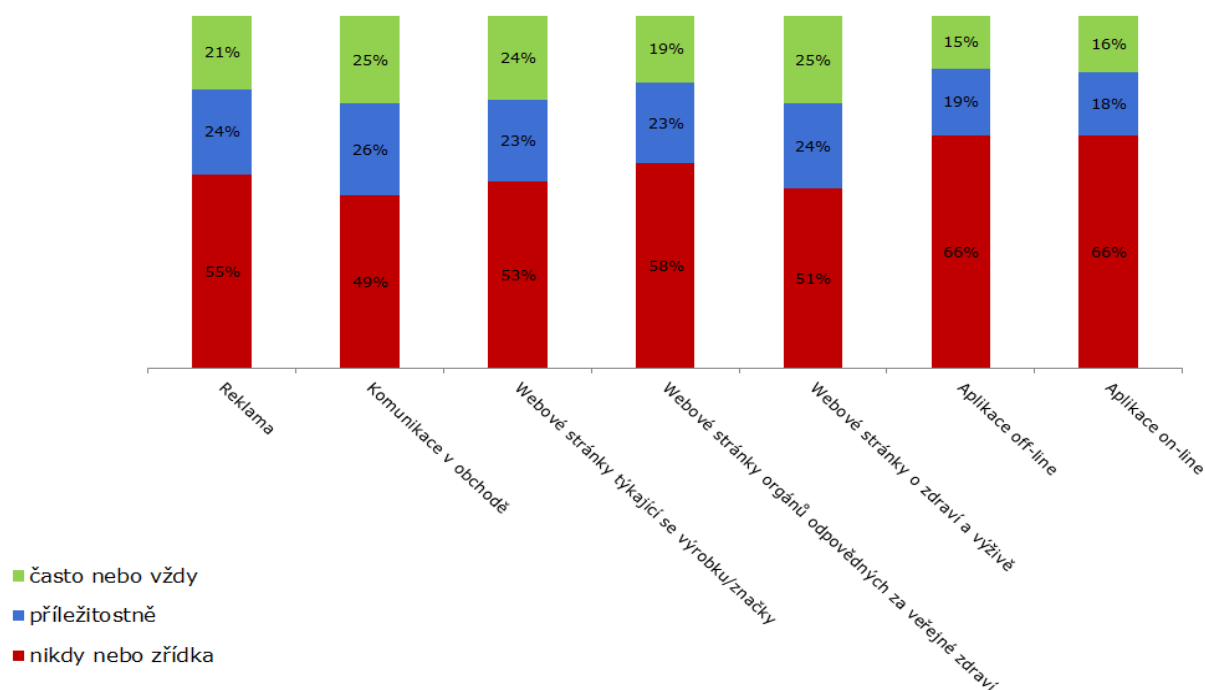
Zdroj: GfK Belgium (2014)

Stejná studie rovněž poskytla informace o přístupu k těmto informacím a jejich používání jinde než na etiketách. Zdá se, že 34 % až 51 % respondentů si tyto informace prohlíželo příležitostně, často nebo vždy (obr. 2).

²⁰ TNS European Behaviour Studies Consortium, Studie o dopadu informací o potravinách na rozhodování spotřebitelů (2014).

²¹ [Znalosti složek a výživových informací a informací, které nejsou uvedeny na etiketě, a jejich používání\) –Report GfK Belgium \(2014\).](#)

Obr. 2: Využití jiných zdrojů informací než etiket k získání informací o výživových hodnotách a složkách alkoholických nápojů

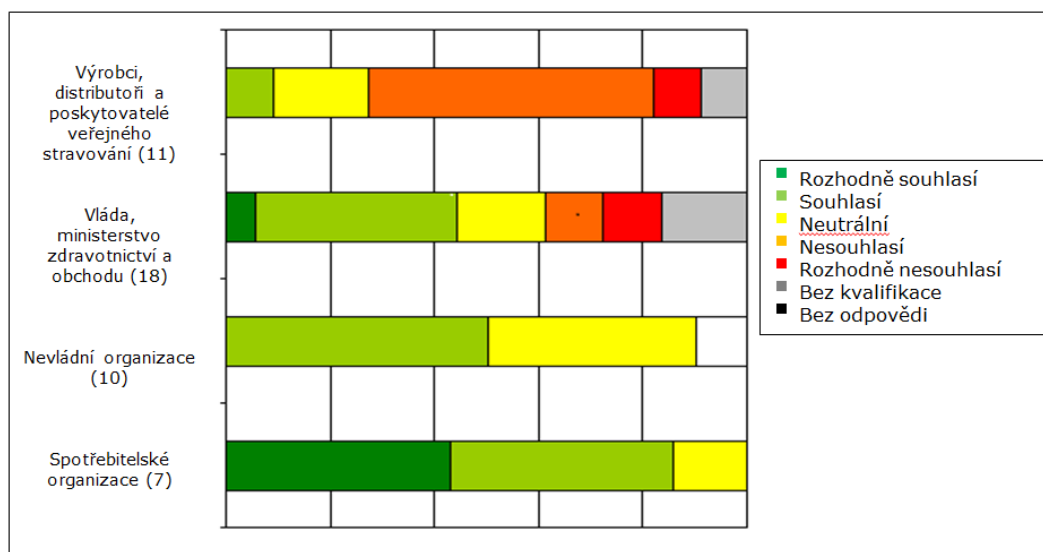
Zdroj: GfK Belgium (2014)

6. ZÚČASTNĚNÉ STRANY

Základ průzkumu²² tvoří postoje různých subjektů k označování alkoholických nápojů, přičemž tento průzkum byl proveden v době, kdy Komise předložila návrh nařízení o informacích o potravinách pro spotřebitele. Obsahuje postoje výrobců, maloobchodníků, veřejných orgánů a nevládních organizací.

²² Etikety a zdravotní varování u alkoholických nápojů – Delphi survey Centre de Recherche et d'Information des Organisations de Consommateurs (CRIOC) (2007).

Obr. 3: Reakce na tvrzení „Etikety na alkoholických nápojích by měly obsahovat seznam složek a výživové vlastnosti nápoje“

Zdroj: CRIOC (2007)

Od doby, kdy byl proveden tento průzkum, se některé z uvedených postojů změnily.

Zástupci spotřebitelů tvrdí²³, že nejednotné označování alkoholických nápojů a jiných potravin je nepřijatelné a že by seznam složek a výživové údaje měly být povinné u všech alkoholických nápojů, aby se spotřebitelé mohli informovaně rozhodovat o tom, co a v jakém množství budou pít.

Evropská organizace konzumentů piva také vyzvala k tomu, aby se na alkoholických nápojích povinně uváděl seznam složek²⁴.

Sdružení v oblasti veřejného zdraví podporují povinné uvádění složek a výživových údajů na etiketách v rámci komplexní strategie pro poskytování informací a zvyšování povědomí spotřebitelů o alkoholu, neboť podle skupiny nevládních organizací a organizací v oblasti veřejného zdraví, které prosazují prevenci a snižování škod způsobených požíváním alkoholu v Evropě²⁵, mají spotřebitelé právo znát složky alkoholických nápojů, které pijí. Co je důležitější, výživové informace, např. obsah energie, by se spotřebitelům měly poskytovat proto, aby mohli lépe sledovat svoji stravu a snadněji si osvojili zdravý životní styl.

V poslední době se výrazně změnil postoj výrobního odvětví k této otázce. Zatímco v minulosti provozovatelé potravinářských podniků nesouhlasili s dodatečným požadavkem na označování, dnes většina odvětví uznává, že spotřebitelé mají právo znát obsah svých nápojů, a subjekty z různých odvětví vyvíjejí a provádějí řadu společných či nezávislých dobrovolných iniciativ s cílem poskytovat spotřebitelům dodatečné informace.

Podle sdružení, které zastupuje evropské pivovary, mají spotřebitelé právo vědět, co konzumují. Pivovary v celé Evropě zorganizovaly dobrovolnou iniciativu s názvem Závazek

²³ [Informovaný výběr potravin pro zdravější spotřebitele – Postoj Evropské organizace spotřebitelů \(BEUC\) k výživě \(2015\).](#)

²⁴ European Beer Consumers Union Manifesto (Manifest Evropské unie konzumentů piva) 2009–2014.

²⁵ Eurocare Reflections On Alcohol Labelling (Úvahy Eurocare o označování alkoholu) (2014).

evropského pivovarnictví (European Beer Pledge)²⁶ a její členové se zavázali, že provedou společnou a měřitelnou akci s cílem zlepšit informace pro spotřebitele tím, že budou mimo jiné poskytovat výživové informace o pivech. Domnívají se, že by provozovatelům mělo být umožněno vybrat si, zda tyto informace poskytnou na etiketách či jiných platformách, např. webových stránkách či v aplikacích pro rychlou odpověď na základě kódu (quick response (QR)-code-driven applications)²⁷, přičemž v takovém případě by měl být na pivní etiketě uveden jasný odkaz na tyto informace. Někteří členové organizace již dobrovolně na etiketách či mimo ně uvádějí seznam složek, kalorií či úplné výživové údaje (energie, tuk, nasycené mastné kyseliny, sacharidy, cukry, bílkoviny a sůl)²⁸.

Odvětví lihovin zastává názor, že by pro spotřebitele byly užitečné jasnější a smysluplnější informace o tom, co jejich nápoj obsahuje, a že by se jim měly poskytovat jednotné informace o odpovědné konzumaci lihovin, které jim umožní rozhodovat se tak, aby si osvojili zdravější životní styl. Odvětví souhlasí s tím, že by spotřebitelům měly být poskytovány takové informace o obsahu kalorií, které by byly přizpůsobeny jejich potřebám. Tyto informace by mohly být poskytovány jinak než uvedením na etiketě. Tak by spotřebitelé mohli získat přístup k těmto informacím prostřednictvím alternativních platform, které jsou k nim vstřícnější. Zatímco někteří výrobci jsou odhodláni uvádět takové informace na etiketách, mnoho výrobců lihovin již poskytuje informace o energetické hodnotě na svých webových stránkách, jakož i prostřednictvím sociálních médií a jiných platform²⁹, a někteří z nich se zavázali, že rozsah těchto informací rozšíří tak, aby uváděl úplné výživové údaje³⁰.

Odvětví vína se domnívá, že vyvážená strava je klíčovou součástí zdravého životního stylu a že by si spotřebitelé měli pečlivě vybírat, co vypijí a snědí. Odvětví je odhodláno dobrovolně spotřebitelům poskytovat výživové informace o kaloriích, a to podle jejich potřeb, a výrazně podporuje uvádění informací i jinde než na etiketách³¹. Odvětví zahájilo soustředěnou akci a na společných webových stránkách poskytuje informace o kaloriích podle podaného množství a kategorií vína³².

Nadnárodní společnost, která vyrábí lihoviny, víno a pivo, se zavázala, že bude spotřebitelům na etiketě poskytovat úplné výživové údaje podle podaného množství a na 100 ml a že bude tyto údaje uvádět u všech alkoholických nápojů ve svém portfoliu. Na základě celosvětového průzkumu, který měl určit, jaké informace by se měly poskytovat a jaký způsob poskytování je nejlepší, již byla vyvinuta nová výživová etiketa, jež bude upevněna na balení. Postupně se budou provádět změny balení s cílem uvést na trh první výrobky s novou etiketou na počátku roku 2017³³.

²⁶ Zpráva za druhý rok – Závazek evropského pivovarnictví z listopadu 2014 – Balíček iniciativ týkajících se odpovědnosti evropských pivovarů.

²⁷ Kód pro rychlou odpověď je typ dvojrozměrného čárového kódu, který se používá k zajištění snadného přístupu k informacím např. prostřednictvím chytrého telefonu.

²⁸ Informace poskytnuté organizací Brewers of Europe dne 14. října 2016.

²⁹ Stránka http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, konzultována dne 7. dubna 2016.

³⁰ Informace poskytnuté organizací Spirits Europe dne 13. října 2016.

³¹ Informace poskytnuté výborem Comité européen des vins dne 3. června 2016.

³² Stránka <http://www.wineinmoderation.eu/en/content/Wine-Diet.82/>, konzultována dne 14. října 2016.

³³ Stránka <http://www.diageo.com/en-row/newsmedia/pages/resource.aspx?resourceid=2929>, konzultována dne 13. října 2016.

Některé z těchto závazků^{34,35} byly rovněž učiněny v kontextu Evropského fóra o alkoholu a zdraví, což je platforma, kde mohou subjekty působící na evropské úrovni diskutovat, srovnávat přístupy a přijímat kroky s cílem omezit škody způsobené alkoholem.

Je příliš brzy, aby bylo možné posoudit dopad těchto nedávných dobrovolných iniciativ. Lze však očekávat, že mohou zvýšit zájem spotřebitelů o systematictější uvádění seznamu složek a výživových údajů.

Výrobci alkoholických nápojů obecně zastávají názor, že by se veškeré nové požadavky ohledně označování měly ve stejné míře vztahovat na všechny druhy alkoholických nápojů^{36,37}.

7. VÝZVY K AKCI

7.1 Světová zdravotnická organizace

Podle Akčního plánu Světové zdravotnické organizace pro omezení škodlivé konzumace alkoholu na období let 2012–2020³⁸ by se na etiketách měly uvádět „složky týkající se zdraví včetně obsahu kalorií“ a obecně by označení alkoholických nápojů mělo být stejné jako u jiných potravin, aby se zaručilo, že spotřebitelé mají přístup k úplným informacím o obsahu a složení výrobku, čímž se ochrání jak jejich zdraví, tak zájmy. V září 2011 na zasedání Regionálního výboru pro Evropu tento akční plán potvrdilo 53 zemí včetně členských států EU.

Světová zdravotnická organizace má navíc za to, že energetická hodnota je nejdůležitější výživovou hodnotou, která by se měla na etiketách uvádět.

7.2 Evropský parlament a Rada

V souvislosti s usnesením³⁹, které bylo přijato dne 29. dubna 2015, Evropský parlament vyzývá Komisi, aby mimo jiné předložila legislativní návrh, který bude vyžadovat, aby byl od roku 2016 na etiketách alkoholických nápojů uváděn obsah kalorií. Třebaže nařízení (EU) č. 1169/2011 vyloučilo alkoholické nápoje z povinného uvádění seznamu složek a výživových údajů na etiketách, podle usnesení je vzhledem k rizikům, která souvisejí s alkoholem, poskytování komplexních informací o alkoholických nápojích nezbytné.

Komisi byla také předložena řada písemných dotazů k označování alkoholických nápojů, v nichž se žádalo o předložení této zprávy a které zdůrazňovaly, že stávající výjimky z povinnosti uvádět na etiketách seznam složek a výživové údaje nejsou odůvodněné, a které vyzývaly k tomu, aby byly zahájeny legislativní podněty, které by posílily označování alkoholických nápojů.

³⁴ [Závazek evropského fóra o alkoholu a zdraví 1447949468140-1722, poskytování výživových informací a informací o složkách spotřebitelům na etiketách všech piv Heineken v Evropě](#), Heineken International.

³⁵ [Závazek evropského fóra o alkoholu a zdraví 1446732318481-1721, informování spotřebitelů o složkách piva a výživových hodnotách](#).

³⁶ Postoj odvětví lihovin na adrese http://spirits.eu/page.php?id=28&parent_id=5, konzultováno dne 7. dubna 2016.

³⁷ Postoj odvětví piva na adrese http://www.brewersofeurope.org/site/media-centre/post.php?doc_id=865, konzultováno dne 7. dubna 2016.

³⁸ Evropský akční plán pro omezení škodlivé konzumace alkoholu na období let 2012–2020, WHO pro Evropu.

³⁹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. dubna 2015 o strategii týkající se alkoholu [2015/2543(RSP)].

V závěrech⁴⁰ přijatých dne 7. prosince 2015 Rada vyzývá Komisi, aby zvažila možnost zavedení povinného uvádění složek a výživových údajů na etiketách alkoholických nápojů, a to zejména energetické hodnoty.

7.3 Konzultace odborníků členských států vedené Komisí

Při přípravě této zprávy bylo dne 28. října 2013 uspořádáno setkání pracovní skupiny Komise k nařízení (EU) č. 1169/2011, jehož účelem bylo hovořit o otázkách, o nichž pojednává tato zpráva, s odborníky z příslušných vnitrostátních orgánů členských států; tato diskuse se rovněž zabývala definicí „alkoholických limonád“, které zpravidla bývají předem smíchané alkoholické a nealkoholické výrobky. Mnoho odborníků z členských států se domnívá, že je neodůvodněné a nedůsledné, pokud na etiketách nealkoholických nápojů nemusejí být uváděny složky míchané s alkoholem, zatímco složky nealkoholického nápoje bez alkoholu uváděny být musejí. Obdobně neexistuje žádný důvod, proč by měl nealkoholický nápoj uvádět výživové údaje, když by byl stejný nealkoholický nápoj smíchaný s lihovinou od uvádění výživových údajů osvobozen.

Kromě toho vyšlo během diskuse najevo, že pojem „alkoholické limonády“ není na vnitrostátní úrovni vždy relevantní a že někdy bývá příliš neurčitý na to, aby bylo možné formulovat jeho konstruktivní definici. Kromě toho měli účastníci za to, že pokud jde o uvádění zvažovaných údajů na etiketách, mělo by se se všemi alkoholickými nápoji včetně „alkoholických limonád“ v první řadě a bez toho, aby byla předem vyloučena jakákoli zdůvodněná výjimka, zacházet stejně.

8. ZÁVĚRY

Podle stávajících pravidel není u alkoholických nápojů na rozdíl od jiných potravin povinností uvádět seznam složek a výživové údaje. Vzhledem k tomu, že od 13. prosince 2016 je uvádění výživových údajů u převážně většiny balených potravin povinné, je situace v případě alkoholických nápojů o to zřetelnější. Evropští spotřebitelé tedy mají omezený přístup k výživovým údajům a seznamu složek, přičemž výjimkou jsou složky, které mohou vyvolat alergenní účinky.

Evropský parlament, ale také Světová zdravotnická organizace, organizace spotřebitelů a organizace v oblasti veřejného zdraví nyní požadují nová pravidla označování alkoholických nápojů, zejména pokud jde o uvádění energetické hodnoty. Odborníci členských států zmínili jistá očekávání, zejména ve vztahu k výživovým údajům a konkrétněji k povinnému uvádění energetické hodnoty.

V minulosti vyjadřovala dotčená hospodářská odvětví nesouhlas s povinným režimem označování. V současnosti odvětví uznává právo spotřebitelů znát, co pijí. Na tomto základě vzniká rostoucí počet dobrovolných iniciativ, které spotřebitelům poskytují informace o složkách a energetické hodnotě alkoholických nápojů nebo jejich úplné výživové údaje a které se zabývají očekáváním spotřebitelů, že se jim dostane více informací o nápojích, které konzumují. Původně byly takové dobrovolné informace dostupné především prostřednictvím nových informačních a komunikačních technologií. Avšak podle informací daného odvětví by nyní mělo být v rostoucí míře možné nalézt je přímo na etiketách.

Vzhledem k nedostatku právních opatření v této oblasti některé členské státy přijaly vnitrostátní předpisy, které vyžadují, aby byly u určitých alkoholických nápojů částečně

⁴⁰ Závěry Rady o strategii EU pro snižování škod spojených s požíváním alkoholu (2015) (Úř. věst. C 418, 16.12.2015, s. 6–8).

uváděny údaje o složkách. Třebaže jsou ustanovení o výživových údajích plně harmonizována, některé členské státy rovněž oznamují vnitrostátní opatření, která se zabývají uváděním výživových údajů u alkoholických nápojů. Takovéto vnitrostátní iniciativy přispívají ke zvýšenému riziku, že dojde k roztržštění trhu.

Seznam složek a výživové údaje jsou klíčovými informacemi, které spotřebitelům pomáhají činit informovanější a zdravější volby. Výjimky ze seznamu složek a výživových údajů pro určité potraviny se vztahují především na jednosložkové produkty, jejichž název stačí k tomu, aby spotřebitele informoval o obsahu, např. sůl, ovoce a zelenina. V případě alkoholických nápojů však nelze předpokládat, že jsou si spotřebitelé nutně vědomi obecně různých složek používaných při výrobě a že znají jejich výživovou hodnotu.

Na základě prozkoumaných informací Komise neurčila žádné objektivní důvody, které by vysvětlovaly, proč na alkoholických nápojích chybějí informace o složkách a výživové informace nebo proč se s některými alkoholickými nápoji, např. „alkoholickými limonádami“, zachází jinak. V této fázi tudíž Komise nepovažuje za nutné vymezit zvláštní definici „alkoholických limonád“ ani v této definici nespátřuje jasnou přidanou hodnotu.

Tato zpráva ukazuje, že dané odvětví je v rostoucí míře připraveno reagovat na očekávání spotřebitelů a zajistit, aby věděli, co pijí. Projevuje se to rozšířením společných či nezávislých dobrovolných iniciativ, které toto odvětví vyvíjí či provádí, aby spotřebitelům poskytlo informace o seznamu složek, energetické hodnotě a/nebo úplné výživové údaje, a to jak na etiketě, tak jiným způsobem. Zejména je třeba podotknout, že stále více alkoholických nápojů, které jsou přítomny na trhu EU, je již opatřeno úplnými výživovými údaji.

S ohledem na tento nejnovější vývoj se Komise domnívá, že by nejprve mělo být současným dobrovolným iniciativám umožněno, aby se dále rozvíjely, a aby byl v jejich rámci poskytován seznam složek a výživové údaje. Proto vyzývá výrobní odvětví, aby zareagovalo na očekávání spotřebitelů a do roka od přijetí této zprávy předložilo samoregulační návrh, který by se vztahoval na celé odvětví alkoholických nápojů. Komise návrh výrobního odvětví posoudí.

Pokud bude Komise považovat samoregulační přístup navržený výrobním odvětvím za neuspokojivý, zahájí posouzení dopadů s cílem přezkoumat další dostupné možnosti: v souladu se zásadami zdokonalení tvorby právních předpisů⁴¹ by toto posouzení dopadů zvažilo regulační i neregulační možnosti, zejména pokud jde o poskytování informací o energetické hodnotě alkoholických nápojů; takové posouzení by mělo pečlivě zvážit dopad různých možností na vnitřní trh, na dotčená hospodářská odvětví, na potřeby spotřebitelů a na skutečné použití těchto informací, jakož i na mezinárodní obchod.

⁴¹ http://ec.europa.eu/smart-regulation/guidelines/toc_guide_en.htm.